

**Archeologisch bureauonderzoek
Spanjerweg 5 te Varsseveld,
gemeente Oude IJsselstreek (GE)**

opdrachtgever	de heer Schieven
datum	4 mei 2011
projectleider	mevrouw A. Spoelstra
projectnummer	91030111
status	concept
ISSN-nummer	1875-5313
MUG-publicatie	2011-40

MUG-projectnummer	91030111
Opdrachtgever	De heer Schieven
MUG-publicatie	2011-40
Bevoegd gezag	Gemeente Oude IJsselstreek
Beheer en plaats documentatie	MUG Ingenieursbureau b.v.
Onderzoek meldingsnummer	46080
Tekst	Mevrouw A. Spoelstra MA
Redactie	Mevrouw J. Bolink-Nanninga
Status	Concept
Autorisatie	de heer drs. B. Bijl
Uitgegeven door	MUG Ingenieursbureau b.v. Postbus 136 9350 AC Leek
Datum	4 mei 2011
ISSN	1875-5313

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	1
1 Inleiding	2
1.1 Algemeen	2
1.2 Ligging van het plangebied	2
1.2.1 Doel van het onderzoek	3
1.3 Werkwijze	3
2 Resultaten	4
2.1.1 Huidige situatie en aardwetenschappelijke waarden	4
2.1.2 Bekende archeologische waarden	5
2.1.3 Historische situatie	7
2.1.4 Bouwhistorische waarden	9
2.1.5 Toekomstige situatie	9
2.1.6 Archeologische verwachting en beleid	9
2.1.7 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	9
3 Conclusies en aanbeveling	12
3.1 Conclusie	12
3.2 Aanbeveling	12
4 Literatuurlijst	13

Samenvatting

De aanleiding voor het hier beschreven archeologisch onderzoek is de toekomstige herinrichting van het plangebied aan de Spanjerweg 5 te Varsseveld. In de nabije toekomst zullen de bestaande panden worden gesloopt, waarna er twee woningen zullen worden gebouwd. Omdat deze plannen met bodemverstorende ingrepen gepaard gaan, is een archeologisch vooronderzoek, conform de Wet op de archeologische monumentenzorg, noodzakelijk.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek kan worden geconcludeerd dat het plangebied, indien een intact bodemprofiel aanwezig is, een hoge verwachting kent ten aanzien van vindplaatsen uit de periode paleolithicum – nieuwe tijd. Er is sprake van een brede archeologische verwachting: er kan een breed scala aan mogelijke complextypen worden aangetroffen. Er is vermoedelijk sprake van enige mate van verstoring, maar de omvang hiervan kan op basis van een bureauonderzoek niet in nader detail worden vastgesteld.

Vanwege de hoge verwachtingswaarde in het plangebied wordt geadviseerd in eerste instantie een inventariserend veldonderzoek door middel van grondboringen – verkennende fase uit te voeren. Het doel van de verkennende fase is het toetsen en verfijnen van het gespecificeerde verwachtingsmodel en het vaststellen van kansrijke en kansarme zones ten aanzien van archeologische vindplaatsen. Tijdens de verkennende fase wordt de lokale geomorfologische en bodemkundige situatie vastgesteld en wordt de mate van intactheid van het bodemprofiel ingeschat.

Bovenstaande betreft een advies. Het selectiebesluit is te allen tijde voorbehouden aan de bevoegde overheid, in deze de gemeente Oude IJsselstreek.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De aanleiding voor het hier beschreven archeologisch onderzoek is de toekomstige herinrichting van het plangebied aan Spanjerweg 5 te Varsseveld. In de nabije toekomst zullen de bestaande panden worden gesloopt, waarna er twee woningen zullen worden gebouwd. Omdat deze plannen met bodemverstorende ingrepen gepaard gaan, is een archeologisch vooronderzoek, conform de Wet op de archeologische monumentenzorg, noodzakelijk.

De heer Schrienen heeft MUG Ingenieursbureau b.v., afdeling Archeologie de opdracht gegeven het bureauonderzoek uit te voeren. Het bureauonderzoek is uitgevoerd door mevrouw A. Spoelstra. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2.

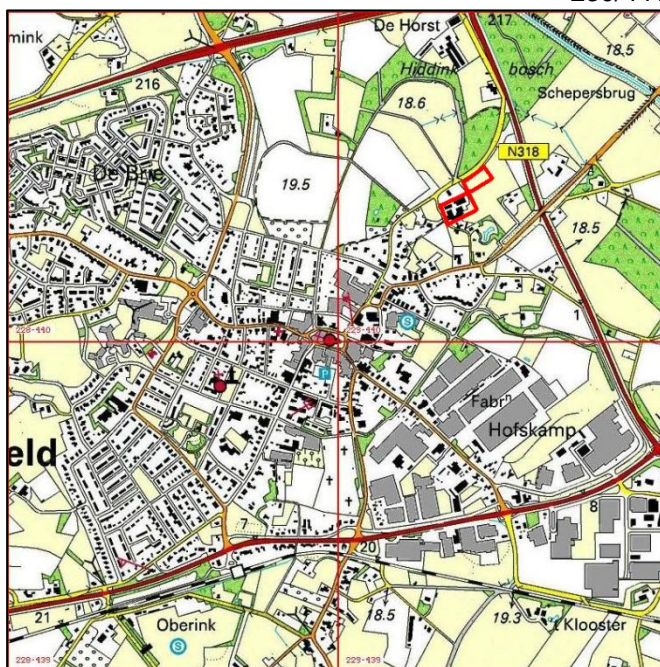
Tabel 1.1 Overzicht van de objectgegevens

Objectgegevens	
Provincie	Gelderland
Gemeente	Oude IJsselstreek
Plaats	Varsseveld
Toponiem	Spanjerweg 5
Kaartblad	41 A
Coördinaten	229414/440506 N 229403/440426 O 229328/440369 Z 229304/440416 W
Periode	Paleolithicum – nieuwe tijd
Grondsoort	Zand
Geomorfologie	Dekzandruggen
Grondwatertrap	VI/VII

1.2 Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt ten noordoosten van de kern Varsseveld, aan Spanjerweg 5 (afbeelding 1). Het plangebied is momenteel grotendeels bebouwd: er is een boerderij met bijbehorende bebouwing aanwezig. Het noordwestelijke gedeelte van het plangebied bestaat uit grasland. De totale oppervlakte is circa 8000 m² (0,8 ha).

230/441

228/439

Afbeelding 1. Topografische kaart met in rood het plangebied (bron: Topografische Dienst Nederland)

1.2.1 Doel van het onderzoek

Het bureauonderzoek heeft als doel het opstellen van een gespecificeerd verwachtingsmodel: wat kunnen we waar verwachten? Het verwachtingsmodel wordt opgesteld aan de hand van een analyse van aardkundige, historische en archeologische bronnen. Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek wordt advies uitgebracht over een eventueel vervolgtraject door middel van veldwerk en/of een planaanpassing.

1.3 Werkwijze

In het bureauonderzoek wordt de aardkundige situatie, het huidige grondgebruik, de historische situatie en de archeologische situatie beschreven. Ook wordt een inschatting gemaakt van de mogelijke mate van versterking. Voor de beschrijving van de aardkundige situatie is gebruik gemaakt van de geomorfologische kaart en de bodemkaart (1:50.000). Voor de beschrijving van de historische situatie is gebruik gemaakt van historisch kaartmateriaal vanaf circa 1811 zoals weergegeven op de website van watwaswaar (<http://ngz.watwaswaar.nl>). Voor de archeologische waarden is uitgegaan van de database van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (ARCHIS), waarvan de Archeologische Monumentenkaart eveneens deel uitmaakt. Hierbij zijn de archeologische gegevens in een straal van circa 1,5 km rondom het plangebied geanalyseerd, tenzij anders is vermeld.

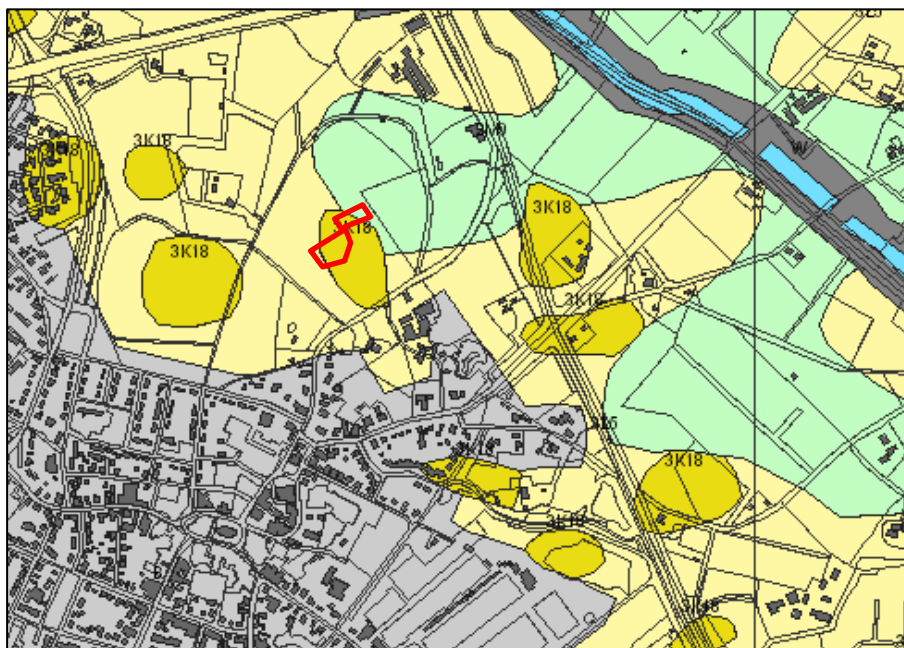
Voor de globale archeologische verwachting is uitgegaan van de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) en, indien aanwezig, provinciale en gemeentelijke verwachtingskaarten. Tenslotte is, indien aanwezig en relevant, gebruik gemaakt van de resultaten van eerder onderzoek in de omgeving, zoals deze geregistreerd staan in ARCHIS.

2 Resultaten

2.1.1 Huidige situatie en aardwetenschappelijke waarden

Het zuidwestelijke gedeelte van het plangebied is in gebruik als boerderij, bestaande uit een aantal panden. Het noordoostelijke gedeelte van het plangebied bestaat uit grasland. Het plangebied ligt in fysisch-geografisch opzicht in het oostelijk zandgebied. Deze regio bestaat uit een reliëfrijk gebied, bestaande uit dekzandglooiingen (ruggen, koppen, vlakten en depressies), afgewisseld met door landijs gevormde stuwwallen en spoelzandwaaiers. Het landschap is gevormd in de laatste fasen van het Pleistoceen. Deze geologische periode wordt gekenmerkt door een afwisseling van extreem koude fasen (ijstijden) en perioden waarin het klimaat vergelijkbaar is met het huidige klimaat. Gedurende de voorlaatste ijstijd waren de poolijskappen dusdanig gegroeid dat het landijs de omgeving van het plangebied bereikte – dit bestond voorafgaand aan het Saalien (350.000-150.000 jaar voor heden) uit een uitgestrekt vlak riviereengebied (Peize en Appelscha Formatie). Onder invloed van het landijs, dat in de vorm van gletsjertongen de riviervlakten binnendrong, werden de oudere rivierafzettingen aan weerszijden geplooid en omhoog gestuwd. Hierbij ontstonden de stuwwallen. Als gevolg van de landijsbedekking werd keileem gevormd, een mengsel van keien, zand en klei dat is uitgesmolten uit het landijspakket en vervolgens is samengedrukt tot een vrijwel ondoorlatend pakket. Onder invloed van smeltwater ontstonden zogenoemde spoelzandwaaiers of sandrs. Alle afzettingen die direct onder invloed van het landijs zijn ontstaan worden gerekend tot de Drenthe Formatie. Na een kortdurende warme fase (Eemien) brak omstreeks 120.000 jaar voor heden opnieuw een ijstijd aan, het Weichselien. Gedurende het Weichselien bereikte het landijs Nederland niet. Wel was in de koudste fasen sprake van een poolwoestijn, waarbij onder invloed van de wind op grote schaal zand en leem kon gaan stuiven. Dit zand is uiteindelijk gesedimenteerd als een dik, golvend pakket. Dit zogenaamde dekzand wordt gerekend tot de Bostel Formatie (Berendsen, 2008). In het plangebied ligt de Bostel Formatie aan de oppervlakte en is sindsdien niet meer bedekt met andere natuurlijke afzettingen (De Mulder et al, 2003).

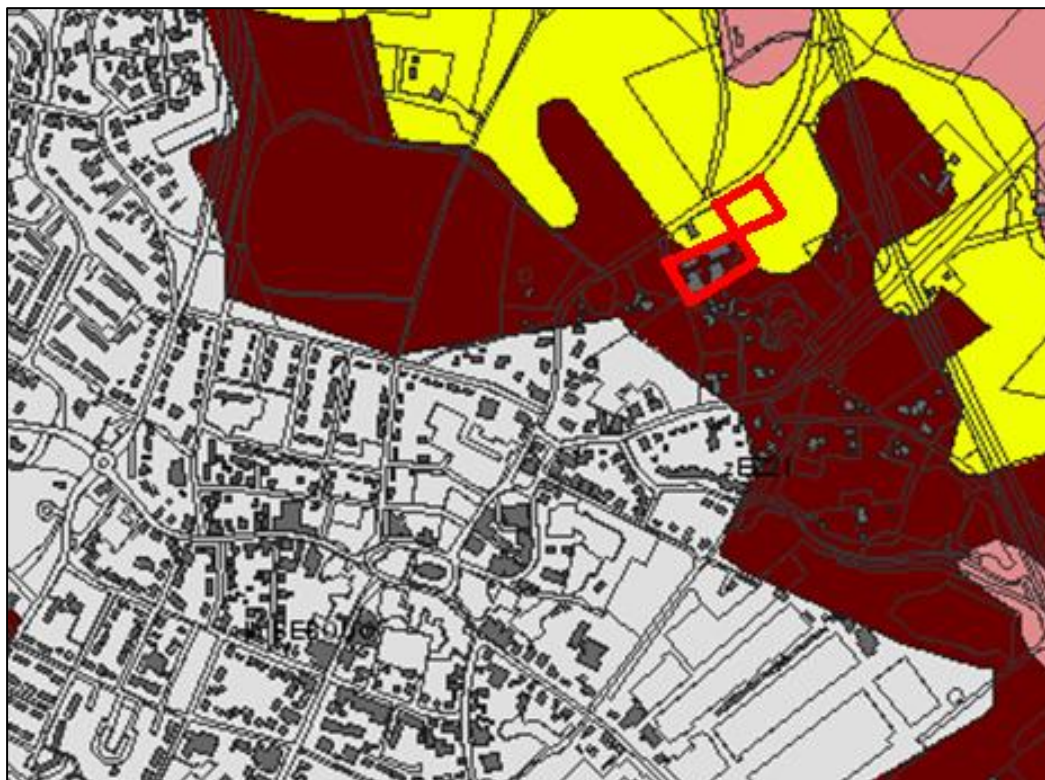
Binnen de Bostel Formatie ligt het plangebied in geomorfologisch opzicht in een zone van dekzandruggen, al dan niet met een oud bouwlanddek (code: 3LF). In de nabije omgeving komen veelvuldig kleine, nog hoger gelegen dekzandkopjes voor. Eén van deze markante hoogtes ligt direct ten noordwesten van het plangebied (zie afbeelding 2).

Afbeelding 2. Geomorfologische situatie. Donkergeel: hoogste dekzandkoppen, lichtgeel: dekzandglooiingen, lichtgroen: laaggelegen dekzandvlakten. Het plangebied is weergegeven met een rode lijn (bron: ARCHIS/Alterra)

Op de bodemkaart staat het noordoostelijke gedeelte van het plangebied gekarteerd als gooreerdgrond (code: pZn21-VI). Gooreerdgronden zijn kenmerkend voor relatief laaggelegen zones in het landschap, die permanent onder invloed van grondwater staan. In het zuidwestelijke gedeelte van het plangebied komen hoge zwarte enkeerdgronden voor (code: zEZ21-VII). Hoge zwarte enkeerdgronden bestaan uit een door de mens opgebracht plaggendek met een dikte van minimaal 50 cm. Hieronder bevindt zich het oorspronkelijke bodemprofiel, dat in de dekzandglooiingen veelal uit een podzolprofiel bestaat. Zie afbeelding 3.

Afbeelding 3. Bodemkundige situatie. Donkerbruin: hoge zwarte enkeerdgronden. Geel: gooreerdgronden. Roze: podzolgronden (Bron: Archis 2. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)

In het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) worden de hoogteverschillen ten opzichte van het Normaal Amsterdams Peil (NAP) gevisualiseerd. Omdat de hoogteligging in het verleden een belangrijk criterium vormde voor eventuele vestiging van mensen, vormt de AHN een belangrijk hulpmiddel met betrekking tot het formuleren van een archeologische verwachting. Op het AHN is te zien dat het noordoostelijke gedeelte van het plangebied lager ligt dan de het zuidwestelijke gedeelte. Het plangebied ligt op de overgang van de hoger gelegen zwarte enkeerdgronden naar de lager gelegen gooreerdgronden.

2.1.2 Bekende archeologische waarden

In de nabije omgeving van het plangebied bevinden zich geen terreinen met een archeologische status. Wel zijn er enkele waarnemingen geregistreerd (zie tabel 2.1). Het betreffen de resten van een Romeinse legerplaats of Celtic field, historische bebouwing uit de periode middeleeuwen-nieuwe tijd en aardewerkvondsten uit de bronstijd, ijzertijd en middeleeuwen-nieuwe tijd.

Tabel 2.2 geeft een overzicht van de verschillende archeologische perioden en hun datering.

In de nabije omgeving van het plangebied hebben meerdere archeologische onderzoeken plaatsgevonden (zie tabel 2.33). Een deel van de onderzoeken heeft als resultaat dat er geen archeologische waarden verwacht worden. Bij andere onderzoeken wordt vervolgonderzoek aanbevolen.

Tabel 2.1 Waarnemingen binnen 1,5 km rondom het plangebied

Waarnemingsnr.	Toponiem + omschrijving	Begin periode	Eind periode
3434	Wisch; legerplaats (grondsporen)	Romeinse tijd	Romeinse tijd
3436	Borchgraven, gracht	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd
3437	Hoeve Leemscher	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd
3442	Hoeve Hiddink	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd
7152	De Brie; aardewerk handgevormd, uit veldverkenning (Kalenderberg)	Bronstijd laat	IJzertijd
7226	De Brie; aardewerk gedraaid, uit veldverkenning	Middeleeuwen laat	Middeleeuwen laat
7238			
11504	Hoeve Breukelaar, tegenwoordig Aaltenseweg 11	Middeleeuwen laat	Middeleeuwen laat
29724	NH Kerk te Varsseveld	Middeleeuwen laat	Middeleeuwen laat
404107	Eskopje nabij Varsseveld, aardewerk handgevormd en gedraaid afkomstig uit plaggendek	Neolithicum	Middeleeuwen laat
418646	Kerkplein Varsseveld; paalkuilen en gedraaid aardewerk	Middeleeuwen laat	Middeleeuwen laat
419368	Kerkplein/De Borch; bewoningssporen (paalkuilen, muurresten, waterputten) en diverse vondstcategorieën	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd
419884	Spoorstraat 58; dakpan, tegel en fragmenten	Romeinse tijd	Nieuwe tijd
426527	aardewerk (roodbakend geglazuurd en steengoed) uit verstoorde vindplaats		
425227	Schoolstraat/Gruttinkpad; opgebracht stadgrond met aardewerk	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd

Tabel 2.2 De verschillende archeologische perioden (naar Brandt et. al. 1992, tabel 2)

Periode	Datering
Paleolithicum	tot 8800 voor Chr.
Mesolithicum	8800 - 4900 voor Chr.
Neolithicum	5300 - 2000 voor Chr.
Bronstijd	2000 - 800 voor Chr.
IJzertijd	800 - 12 voor Chr.
Romeinse Tijd	12 voor Chr. - 450 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450 - 1050 na Chr.
Late Middeleeuwen	1050 - 1500 na Chr.
Nieuwe Tijd	1500 - heden

Tabel 2.3 Onderzoeken binnen 1,5 km rondom het plangebied

OM-nr.	Omschrijving
5457	Zaagmolenpad. Natuurlijk bodemprofiel zonder indicatie vindplaatsen. Selectieadvies: vrijgave
6445	Hofskamp Oost. Er zijn geen vindplaatsen aangetroffen. Selectieadvies: vrijgave
14877	Eskopje. Hoewel er enkele archeologische indicatoren zijn aangetroffen is dit te weinig om een vervolgonderzoek aan te bevelen. Selectieadvies: vrijgave
15866	Doetinchemseweg. Er is een enkeerdgrond met een restant van een podzol aangetroffen, maar er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Selectieadvies: vrijgave
17010	Burgemeester van de Zandestraat. Bureauonderzoek. De kans op het aantreffen van vindplaatsen is middelhoog tot hoog. Selectieadvies: vervolgonderzoek door middel van boringen – karterende fase
19714	Burgemeester van de Zandestraat. Inventariserend veldonderzoek. Er zijn geen vindplaatsen aangetroffen. Selectieadvies: vrijgave.
24079	Stubbelderweg. Er is een verstoord bodemprofiel aangetroffen. Selectieadvies: vrijgave
24815	Schoolstraat/Gruttinkpad. Er zijn archeologische indicatoren aangetroffen. Selectieadvies: vervolgonderzoek
28585	Klaproosstraat. Bureauonderzoek. De kans op het aantreffen van vondplaatsen is hoog. Selectieadvies: vervolgonderzoek door middel van boringen - karterende fase
30317	Klaproosstraat. Inventariserend veldonderzoek. Selectieadvies: vrijgave
29721	Hofshuus. Er zijn laarpodzolgronden en hoge zwarte enkeergronden aangetroffen. Er zijn echter geen vindplaatsen aangetroffen. Selectieadvies: vrijgave
35397	Kerkplein 17. Proefsleuven. Selectieadvies: vrijgave
34802	Kerkplein-De Borch. Bureauonderzoek. Selectieadvies: vervolgonderzoek door middel van archeologische begeleiding
35303	Zwanenpoort. Archeologische begeleiding
35793	Spoorstraat 25. Er is een plaggendeek aanwezig met een dikte van circa 110 cm. Selectieadvies: vervolgonderzoek indien bodemingrepen dieper dan 80 cm –mv reiken
37347	Archeologische begeleiding. Geen nadere informatie bekend
38365	Spoorstraat 58. Archeologische begeleiding. Er is geen behoudenswaardige vindplaats aangetroffen.
38600	Doetinchemseweg 8-16. In een aantal boringen zijn archeologische indicatoren aangetroffen. Selectieadvies: vervolgonderzoek door middel van proefsleuven.

2.1.3 Historische situatie

Op basis van de reeds bekende archeologische waarden blijkt dat de omgeving van het plangebied een lange bewoningsgeschiedenis kent. De dekzandglooiingen zijn sinds hun vorming niet meer bedekt geweest met ander sediment en in principe vanaf het laat-paleolithicum toegankelijk voor de mobiele groepen jager-verzamelaars. Vanaf het neolithicum vestigt men zich permanent in het gebied, waarbij de nederzettingen en grafvelden zich bovenop of op de flanken van dekzandruggen bevinden. Deze landschappelijke regio van het plangebied is vanaf deze periode continu in gebruik door de mens. De historische kern Varsseveld is in de late middeleeuwen als esdorp ontstaan. Rondom het dorp ligt het akkercomplex.

De oudste gedetailleerde kaart is afkomstig uit de Hottinger Atlas (circa 1773-1794). Op deze kaart is het plangebied nog onbebouwd, en maakt onderdeel uit van het akkercomplex (de es) rondom Varsseveld (Versfelt, 2003). Op de kadastrale minuut uit de periode 1811-1830 is de voorloper van de huidige Spanjerweg al te zien. Direct ten noordwesten van het plangebied is een boerderij aanwezig. Ter hoogte van het plangebied of juist daarbuiten zijn eveneens enkele panden te zien, vermoedelijk behorend tot een hoofdbouw ten zuiden van het plangebied.

Afbeelding 4. Het plangebied, globaal weergegeven met een blauwe stippellijn, op de kadastrale minuut uit de periode 1811-1830
(Bron: www.watwaswaar.nl)

Op de kaart uit circa 1885 is de Spanjerweg in zijn huidige vorm aanwezig. Ter hoogte van het plangebied is vermoedelijk geen bebouwing aanwezig, hoewel in het noordelijke gedeelte mogelijk enkele kleine bijgebouwtjes aanwezig kunnen zijn. Het noordoostelijke gedeelte van het plangebied is bebost (afbeelding 5). Deze situatie blijft gelijk tot en met de tweede helft van de 20^e eeuw. De mogelijke bijgebouwtjes zijn verdwenen op de militair-topografische kaart uit 1929, en het noordoostelijke perceel is nu grasland.

Afbeelding 5. Het plangebied (blauwe lijn) op de militair-topografische kaart uit 1885
(Bron: www.watwaswaar.nl)

In de jaren '50 is het plangebied volledig bebouwd: het betreft de (eerste fasen van) het huidige agrarische bedrijf (afbeelding 6). In de loop van de jaren '70 breidt de bebouwing zich verder uit. Het kaartbeeld op de topografische kaart uit 1987 is gelijk aan de huidige situatie.

Afbeelding 6. Het plangebied (blauwe lijn) op de topografische kaart uit 1954 (Bron: www.watwaswaar.nl)

2.1.4 Bouwhistorische waarden

Ten behoeve van het bepalen van de aanwezigheid van ondergrondse bouwhistorische waarden is de Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie (KICH) geraadpleegd. Hierin staan in het plangebied geen bouw- en cultuurhistorische elementen vermeld. Het plangebied heeft op de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Gelderland een middelhoge cultuurhistorische waardering.

2.1.5 Toekomstige situatie

In de toekomst zal het plangebied worden heringericht. De bestaande panden zullen worden gesloopt, waarna er twee woningen zullen worden gebouwd. Bij de uitvoering van bovengenoemde plannen worden eventueel aanwezige archeologische resten bedreigd. De precieze inrichting van het plangebied is in dit stadium van de planvorming nog niet bekend. Er wordt daarom van uitgegaan dat de bodemverstorende activiteiten binnen het gehele plangebied kunnen plaatsvinden (0,8 ha).

2.1.6 Archeologische verwachting en beleid

Het plangebied heeft zowel op de IKAW als op de Cultuurhistorische Waardenkaart van de Provincie Gelderland een hoge archeologische verwachtingswaarde: dit betekent dat de trefkans op archeologische vindplaatsen hier hoog is.

De gemeente Oude IJsselstreek beschikt op het moment van het schrijven van dit rapport nog niet over een vastgestelde archeologische verwachtingskaart.

2.1.7 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Het onderzoeksgebied ligt op een dekzandrug met oud bouwland. De aanwezigheid van oud bouwland kan eventueel aanwezige archeologische waarden beschermd hebben tegen bodemverstoringen. In de

omgeving zijn vindplaatsen bekend uit de periode bronstijd-nieuwe tijd. Bij een intacte bodem is er een grote trefkans op archeologische resten. Per archeologische periode komt de verwachting neer op:

Compexotype

Paleolithicum – mesolithicum: vondstcomplexen die een weerslag vormen van een mobiele leefwijze: tijdelijk bewoonde nederzettingen ('kampjes') met verschillende functies, vuursteenconcentraties, haardkuilen.

Neolithicum – middeleeuwen laat: vondstcomplexen die een weerslag vormen van een sedentaire leefwijze: nederzettingen en huisplaatsen, periode-specifieke wijze van grafritueel (inhumatie-grafveld, grafheuvel, crematiegraven, urnenveld). Sporen van agrarische activiteiten (schuren, spiekers, erfafscheidingen, celtic fields)

Nieuwe tijd: vondstcomplexen die zijn te relateren aan de historische bebouwing in het plangebouw of vlak daarbuiten (huizen/bijgebouwen in steenbouw).

Omvang

Vuursteenvindplaatsen en kampjes hebben een oppervlakte van ongeveer 50 tot 2000 m². Nederzettingen bestaande uit één of meerdere huisplaatsen en erven hebben een oppervlakte vanaf circa 500 m² tot enkele hectaren en kunnen zich derhalve tot buiten het plangebied voortzetten.

Complexen die samenhangen met grafritueel kunnen variëren van een enkel crematiegraf (oppervlakte kleiner dan 5 m²) tot grafvelden met een oppervlakte van enkele hectaren.

Erfafscheidingen zoals greppels betreffen meestal lineaire elementen die zich tot ver buiten het plangebied kunnen voortzetten.

Diepteligging/stratigrafie

In het zuidwestelijke gedeelte van het plangebied zijn hoge zwarte enkeerdgronden aanwezig. In het noordoostelijk gedeelte zijn gooreerdgronden aanwezig. Vondstcomplexen ouder dan de late middeleeuwen worden onder het esdek (enkeerdgronden) of A-horizont/cultuurdek (gooreerdgrond) verwacht, in de bovenste 30 cm van de onverstoorde C-horizont.

De diepteligging van dit niveau is afhankelijk van de dikte van de bovengrond, maar ligt ter hoogte van de enkeerdgronden in elk geval dieper dan 50 cm-mv. In het noordoostelijke gedeelte is het cultuurdek dunner.

Archeologische indicatoren uit de periode late middeleeuwen – nieuwe tijd worden in het cultuurdek of aan het maaiveld verwacht, met uitzondering van ingegraven funderingen.

Locatie

De verwachte archeologische resten kunnen overal in het plangebied worden aangetroffen en kunnen zich in het geval van grotere vindplaatsen uitstrekken tot buiten het plangebied. Verdere specificatie is niet mogelijk.

Uiterlijke kenmerken

Paleolithicum – mesolithicum: vuursteenconcentraties, werktuigen, sporen van werktuigproductie (afslagen, klopstenen), verbrand vuursteen, houtskoolconcentraties, haardkuilen.

Neolithicum – late middeleeuwen: Nederzettingen: paalgaten (huizen, spiekers, opstallen, schuren), greppels, waterputten met houten beschoeiingen, afvalkuilen. Agrarische activiteit: erfafscheidingen door middel van palenrijtjes en vlechtwerk, aarden walletjes (celtic field), greppels. Ploeg- en/of eerdsporen.

Grafritueel: grafkuilen, kringreppels, kunstmatige ophogingen door middel van plagen (grafheuvel), aardewerk en grafgiften (metaal, vuursteen), verbrand bot, Vondstmateriaal: voornamelijk aardewerk, metaal en vuursteen.

Mogelijke verstoringen

Het plangebied heeft in het verleden steeds een overwegend agrarische bestemming gehad. In een deel van het plangebied is sinds de 19^e eeuw bebouwing aanwezig, waarbij het grootste gedeelte van de bebouwing in de jaren '50 van de vorige eeuw is gerealiseerd. Bij de aanleg van de bebouwing kunnen eventueel aanwezige archeologisch resten zijn verstoord. Als gevolg van agrarische activiteiten, met name ploegen, kan het archeologisch relevante bodemniveau eveneens zijn verstoord. Omdat de dikte van het esdek niet bekend is, kan de mate van verstoring niet tot in het gewenste detail vast worden gesteld.

3 Conclusies en aanbeveling

3.1 Conclusie

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek kan worden geconcludeerd dat het plangebied, indien een intact bodemprofiel aanwezig is, een hoge verwachting kent ten aanzien van vindplaatsen uit de periode paleolithicum – nieuwe tijd. Er is sprake van een brede archeologische verwachting: er kan een breed scala aan mogelijke complextypen worden aangetroffen. Er is vermoedelijk sprake van enige mate van verstoring, maar de omvang hiervan kan op basis van een bureauonderzoek niet in nader detail worden vastgesteld.

3.2 Aanbeveling

Vanwege de hoge verwachtingswaarde in het plangebied wordt geadviseerd in eerste instantie een inventariserend veldonderzoek door middel van grondboringen – verkennende fase uit te voeren. Het doel van de verkennende fase is het toetsen en verfijnen van het gespecificeerde verwachtingsmodel en het vaststellen van kansrijke en kansarme zones ten aanzien van archeologische vindplaatsen. Tijdens de verkennende fase wordt de lokale geomorfologische en bodemkundige situatie vastgesteld en wordt de mate van intactheid van het bodemprofiel ingeschat.

Bovenstaande betreft een advies. Het selectiebesluit is te allen tijde voorbehouden aan de bevoegde overheid, in deze de gemeente Oude IJsselstreek.

4 Literatuurlijst

Berendsen, H.J.A. 2008. *De vorming van het land*. Assen.
Berendsen, H.J.A. 2005-2. *Landschappelijk Nederland*. Assen.
Mulder, E.F.J. de. et. al.2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen.
Versfelt, H.J. 2003. *De Hottinger-atlas van Noord- en Oost-Nederland 1773-1794*.

Internet

<http://archis2.archis.nl>
<http://geodata2.prv.gelderland.nl>
<http://www.kich.nl>
<http://www.ahn.nl>
<http://www.watwaswaar.nl>
<http://www.oude-ijsselstreek.nl>